

Dr. Bakos-Kovács Kitti PhD.
egyetemi adjunktus

Olvasó lecke
Időigénye: 25 perc

A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK MEGSZŰNÉSÉNEK KÖZÖS SZABÁLYAI

1. A gazdasági társaságok megszűnéséről általában
2. A jogutód nélküli megszűnés esetei
3. A gazdasági társaságok megszűnésével kapcsolatos eljárások
4. A gazdasági társaság cégjegyzékből történő törlése

1. A GAZDASÁGI TÁRSASÁG MEGSZŰNÉSÉRŐL ÁLTALÁBAN

A gazdasági társaság megszűnésének *kétféle módja* lehet:

JOGUTÓD NÉLKÜL TÖRTÉNŐ MEGSZŰNÉS

- tevékenység befejezése
- vagyoni viszonyok lezárása

JOGUTÓDDAL TÖRTÉNŐ MEGSZŰNÉS

- jogok és kötelezettségek átszállása egy másik jogalanyra

A gazdasági társaságok **jogutód nélküli megszűnése egy több szakaszos eljárás**. A folyamat az első szakaszát valamely – alább ismertetendő – **megszűnési ok** bekövetkezése képezi, a második szakaszát a társasági jogi jogviszony(ok) valamennyi mozzanatát lezáró **eljárások** alkotják, és végül a harmadik szakaszt a gazdasági társaság **cégnyilvántartásból való törlése** jelenti.

Egyrészt a gazdasági társaság megszűnhet **jogutód nélkül**, amikor a megszűnő társaság jogai és kötelezettségei *nem szállnak át* egy másik jogalanyra, és a társaság vagyoni viszonyai *véglegesen* lezárásra kerülnek. Ebben az esetben a társaság a tevékenységét végérvényesen befejezi, és kivonul a gazdasági életből.

Emellett a gazdasági társaság megszűnésére **jogutódlás révén** is sor kerülhet. A jogutóddal történő megszűnés során a jogelőd – a megszűnő társaság – jogai és kötelezettségei átháramlanak egy másik jogalanyra; a jogok és kötelezettségek tekintetében a jogelőd gazdasági társaság helyébe a jogutód társaság lép. A gazdasági társaságok megszűnésének ezen formája tehát jogutódlást jelent a társaság vagyoni viszonyaiban; a gazdasági társaság ebben az esetben úgy szűnik meg, hogy nem vonul ki véglegesen a gazdasági életből, hanem vagyoni eszközei, jogai és kötelezettségei egy másik jogi entitásra, társaságra szállnak át. A gazdasági társaságok státuszváltozása ugyanakkor annak megvalósulási formájától függően nem csupán a gazdasági társaságok megszűnési, hanem alapítási létszakaszához, vagy a létesítő okirat módosításához és a változások cégbírószághoz is kapcsolódik.

2. A JOGUTÓD NÉLKÜLI MEGSZŰNÉS ESETEI

2.1 A jogutód nélküli megszűnés gazdasági tényezői

A gazdasági társaságok megszűnése és végleges válsághelyzetek kialakulása, amelyek a társaság további fennmaradását lehetetlenné teszik, ugyanolyan természetes jelenségei a gazdasági életnek, mint a gazdasági társaságok alapítása. A gazdasági társaságok jogutód nélküli megszűnését **mindig gazdasági tényezők váltják ki és indukálják**. A jogutód nélküli megszűnést előidéző gazdasági körülmények a társaság *külső piaci környezetéből, de belső szervezeti működéséből is fakadhatnak*, viszont csak abban az esetben eredményezik a gazdasági társaság végérvényes megszűnését, ha a társaság a megváltozott piaci körülményekhez, gazdasági viszonyokhoz **nem képes** a túlélés és a további fennmaradás érdekében **alkalmazkodni**, és adott esetben belső működésében, szervezeti rendszerében változtatásokat eszközölni.

A gazdasági társaságon *kívül álló okként* jelenhet meg a társaság tartós és veszteséges működése, eladósodása és finanszírozási problémái, amelyek hosszú távon a gazdasági társaság fizetéképtelenségéhez, felszámolásához vezethetnek. A megváltozott piaci körülményekből fakadóan a gazdasági társaság tevékenységi körének a beszűkülését eredményezheti a fogyasztói igények és kereslet huzamosabb csökkenése, a piacvesztés vagy a versenytársak előretörése. Többletköltséget okozhat a társaságnak és adott esetben megdrágíthatja a termelést a jogszabályi előírások változása (pl.: a környezetvédelmi előírások szigorodása), a nyersanyag (pl.: benzin) árának emelkedése vagy a valuta-árfolyamok ingadozása. A piaci körülmények változása mellett a társaság *belső működési körülményeiben gyökerező*, a társaság jogutód nélküli megszűnését eredményező gazdasági tényezőként jelenhet meg az ügyvezetés részéről folytatott hibás vezetési és irányítási stratégia, a bürokratikus, önmagát túlnőtt, költséges belső szervezeti rendszer fenntartása vagy a rosszul sikerült szervezeti átalakítás, státuszváltozás végrehajtása.

2.2 A jogutód nélküli megszűnés esetei

Bár a gazdasági társaságok jogutód nélküli megszűnése – gazdasági szempontból – mindig a piaci körülmények változására vagy belső működési zavarokra vezethető vissza, azonban **jogi szempontból** a jogutód nélküli megszűnésére **csak a törvényben meghatározott esetekben** kerülhet sor. Az új *Polgári Törvénykönyv 3:48. §-a* a jogi személyek jogutód nélkül történő megszűnésének az alábbi eseteit ismeri és szabályozza:

Külső okok

- *tartós és veszteséges működés;*
- *finanszírozási problémák;*
- *tevékenységi kör beszűkülése*
- *fogyasztói kereslet csökkenése*
- *piaci pozíció változása a gazdasági versenyben;*
- *termeléssel kapcsolatos többletköltségek fellépése;*
- *jogszabályi előírások változása;*

Belső okok

- *hibás ügyvezetési stratégia;*
- *bürokratikus belső szervezeti rendszer;*
- *nem megfelelő szervezeti átalakítás, státuszváltozás.*

IDŐ

a) Jogutód nélkül szűnik meg a gazdasági társaság, ha a társasági szerződésben **meghatározott időtartam eltelt**. A Ptk. 3:4. § (5) bekezdése alapján a gazdasági társaság működési időtartamának megállapítása nem általánosan kötelező tartalmi eleme a létesítő okiratnak (azaz a határozatlan idejű alapítást nem feltétlenül kell megjelölni benne), hanem csak szükség szerinti: akkor kell rendelkezni róla, ha meghatározott időre létesítik a társaságot (pl.: ha az alapítók a társaságot 2020. augusztus 31-ig hozzák létre). A határozott idő letelte előtt *legfőbb szerve határozattal módosítható* a létesítő okiratban foglalt időtűzés, és a társaság léte ezáltal meghosszabbítható. A határozott időre létrehozott társaság a cégbíróságnak a cég törlését elrendelő végzése alapján szűnik meg, és nem azon a napon, amikor a társasági szerződésben – a működés befejezése napjával – meghatározott időpont bekövetkezik. A jogutód nélküli megszűnésre vezető és a vagyoni viszonyok lezárását rendező eljárások valamelyikének a lefolytatására, illetve a társaság cégjegyzékből való törlésére tehát ebben az esetben is szükség van.

b) Jogutód nélkül szűnik meg a gazdasági társaság akkor is, ha a társasági szerződésben meghatározott más – nem időtűzés – **megszűnési feltétel megvalósul**; például ilyen társasági jogi jogviszonyt megszüntető, bontó feltétel lehet valamelyik tag halála, a gazdasági társaság által vállalt beruházás megvalósulása. Az előző megszűnési esetkörtől ez annyiban tér el, hogy itt a feltétel bekövetkeztének időpontja bizonytalan; egyebekben a fentebb kifejtettek irányadóak.

FEL- TÉTEL

Legfőbb szervi döntésho- zatal

c) Jogutód nélkül szűnik meg a gazdasági társaság, amennyiben a **társaság legfőbb szerve elhatározza** a társaság jogutód nélküli megszűnését. Ilyen tartalmú – nem feltétlenül konszenzuson alapuló - döntést kizárólag a gazdasági társaság legfőbb szerve hozhat meg, amely stratégiai jelentőségű határozatnak minősül és *a törvényben megállapított szavazattöbbség* megléte esetén eredményezheti csak a gazdasági társaság jogutód nélküli megszűnését eredményező eljárás megindítását. A közkereseti és a betéti társaságnál valamennyi tag egyhangú határozatával,¹ a korlátozott felelősségű társaságnál legalább a határozatképesség alapján számított szótöbbséggel megszületett határozattal (a társasági szerződés természetesen a törvényi rendelkezéstől eltérhet, és magasabb szavazati arányt is megállapíthat),² a részvénytársaságnál pedig legalább valamennyi tag minősített szótöbbséggel elfogadott döntésével lehetséges a megszűnési folyamat megindítása.³

d) Jogutód nélkül szűnik meg a gazdasági társaság, akkor, ha **az arra jogosult szerv a társaságot megszünteti**. Egyrészt sor kerülhet erre akkor, ha a *cégbíróság a céget a törvénysértő működés miatt* – akár általános törvényességi felügyeleti eljárásban, akár a cég fantomizálódása esetén megszüntetési eljárás során – *megszűntnek nyilvánítja*. Másrészt a tagok akaratától függetlenül a gazdasági társaság jogutód nélküli megszűnése azokban az esetekben is bekövetkezik, amikor a *felszámolási eljárás lefolytatásának hivatalból van helye*. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy ebben a körben a cégbejegyző végzés hatályon kívül helyezése és a cégalapítás érvénytelensége is vezethet a cég megszűntnek nyilvánításához. Harmadrészt szintén a gazdasági társaság megszűnését

Meg- szűnte- tés

eredményezheti a *kényszertörlési eljárás lefolytatásának szükségessége*, **beleértve az anyagi jogi jogszabályokban meghatározott speciális megszűnési okok** bekövetkeztét is, amennyiben végelszámolás lefolytatásának nincs helye. Közkereseti társaság esetén a jogszabály speciális megszűnési okként nevesíti a tagok számának egy főre történő lecsökkenését: ha a tagsági jogviszony megszűnése folytán a közkereseti társaság tagjainak száma egy főre csökken és hat hónapos jogvesztő határidőn belül nem jelentenek be a cégbíróságnál új tagot, akkor a társaság megszűnik.⁴ Hasonlóan a betéti társaság is megszűnik abban az esetben, ha a társaságból valamennyi beltág vagy valamennyi kültag kiválik (azaz valamelyik tagi pozíció kiüresedik), vagy a társaság tagjainak száma egy főre csökken, és a tag(ok) az utolsó beltág vagy az utolsó kültag kiválásától számított hat hónapos jogvesztő határidő elteltével nem jelentenek be új tagot a cégbírósághoz, vagy a társasági szerződés módosításával ugyanezen határidőn belül nem teremtik meg a közkereseti társaságként történő további működés törvényes feltételeit (a változás cégbírósághoz történő bejelentésére ebben az esetben is a hat hónapos jogvesztő határidőn belül kell, hogy sor kerüljön).⁵

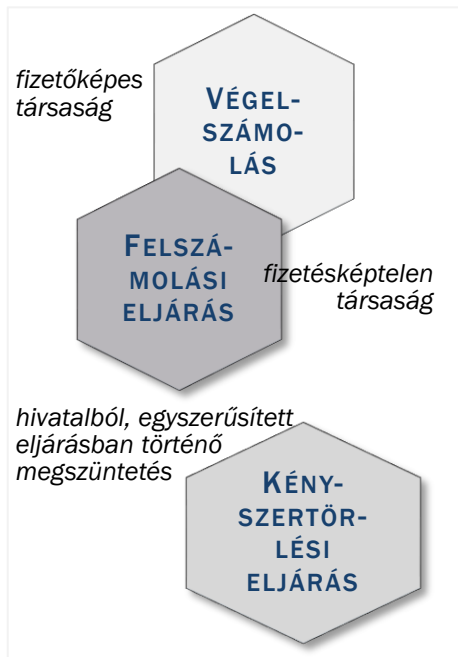
		6 hónapos jogvesztő határidőn belül	<i>új tag bejelentése a cégbíróságnál</i>	X társaság jogutód nélkül történő megszűnése
kkt.	<i>a tagok száma egy főre csökken</i>			
bt.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>a tagok száma egy főre csökken</i> ▪ <i>valamelyik tagi pozíció kiüresedik</i> 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>új tag bejelentése a cégbíróságnál</i> ▪ <i>kkt-ként való továbbműködés</i> 	

3. A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK JOGUTÓD NÉLKÜLI MEGSZŰNÉSÉVEL KAPCSOLATOS ELJÁRÁSOK

A fentiekben ismertetett jogutód nélküli megszűnést kiváltó **jogi okok önmagukban nem eredményezik a gazdasági társaság megszűnését**, ugyanis a megszűnés létszakaszának második (a megszűnési eljárások lefolytatása) és harmadik (a cég törlése) lépcsőjének a lebonyolítása és bekövetkezése is szükséges a társaság működésének végleges befejezéséhez és jogalanyiségének elvesztéséhez.

Hasonlóan a gazdasági társaságok alapításához, a gazdasági társaságok jogutód nélküli megszűnése is **csak jogilag szabályozott eljárási rendben folyhat**. Mivel a társaság véglegesen kivonul a gazdasági életből, ezért a vagyoni viszonyait is végleg le kell zárni. Ugyanakkor azonban a vagyoni viszonyok végleges lezárása hosszú időt vehet igénybe arra tekintettel, hogy egy társaság – tipikusan – sok függőben lévő szerződés alanya lehet, számos követeléssel rendelkezhet és tartozással bírhat. A vagyoni viszonyok rendezése során a társaság által kötött szerződéseket teljesíteni kell (pl.: egy igénybe vett szolgáltatásért ki kell fizetni a díjat) vagy fel kell mondani (pl.: egy raktárt bérleti szerződés keretében adott bérbe a társaság, akkor ezt a bérleti szerződést meg kell szüntetni), valamint gondoskodni kell a kintlévőségek beszedéséről, a követelések behajtásáról, a tartozások kiegyenlítéséről és a vagyontárgyak értékesítéséről is. Garanciális jelentőségű tehát, hogy a vagyoni viszonyok rendezésére jogilag szabályozott keretek között és jogi processzus során kerüljön sor. A vagyoni viszonyok rendezéséhez tartozik *a hitelezői igények kielégítése és a megmaradó vagyon társaság tagjai közötti felosztása is*, amelynek szabályait a kapcsolódó anyagi és eljárási rendelkezések eltérést nem engedő (kógens) jelleggel fektetik le.

A gazdasági társaságok jogutód nélküli megszűnése során *több jogi eljárás adhatja meg a vagyoni viszonyok lezárásának kereteit:*

a) A **végelszámolás** lefolytatására abban az esetben kerül sor, ha a jogutód nélkül megszűnő gazdasági társaság *fizetőképességű*, azaz a társaság vagyona fedezetet nyújt a hitelezői igények maradéktalan kiegyenlítésére.

b) A **felszámolási eljárás** a *fizetésképtelen* gazdasági társaságok jogutód nélküli megszűnésére irányuló eljárás. Ebben az esetben a gazdasági társaság vagyona nem fedezi a tartozásokat, és a hitelezők követelése nem térül meg teljes mértékben. Ebből fakadóan a vagyon értékesítésének szabályait és a hitelezői igények kielégítési sorrendjét a jogszabály részletesen meghatározza.

c) A **kényszertörlési eljárás** során a gazdasági társaság törlése – függetlenül annak fizetőképességétől – a törvényben meghatározott esetekben *egyszerűsített eljárásban és hivatalból* történik meg.

4. A GAZDASÁGI TÁRSASÁG CÉGJEGYZÉKBŐL TÖRTÉNŐ TÖRLÉSE

A társaság cégjegyzékből való törlésére csak *a fenti megszűnési eljárások valamelyikének a lebonyolítását követően* kerülhet sor. A gazdasági társaság a **cégjegyzékből való törléssel szűnik meg**, veszíti el jogképességét. Ahogy a társaság alapítása során, úgy a társaság megszűnése esetén is a cégbírószági bejegyzéshez fűződik a jogi hatás: a gazdasági társaságot konstitutív, ex nunc hatályú bírósági aktus hozza létre, és keletkezteti a jogképességét, és ugyanilyen módon *konstitutív, ex nunc hatályú bírósági aktussal, a törléssel veszíti el a jogalanyiságát*. Mivel a cégjegyzékből törölt gazdasági társaság elveszíti jogképességét, így a társaság a továbbiakban a vagyoni forgalomban már nem vehet részt, jognyilatkozatokat nem tehet, jogokat nem szerezhetsz, kötelezettségeket nem vállalhat, valamint szerződéseket sem köthet. A cégnyilvántartásból törölt gazdasági társasággal szemben törvényességi felügyeleti eljárás vagy újabb megszűnési eljárás nem folytatható le, utólagos adómegállapításnak nincs helye. A gazdasági társaság perképesége – jogalanyiságának elvesztésével egyidejűleg – megszűnik, így nem perelhet és nem perelhető, valamint nemperes eljárások alanya sem lehet.

Felhasznált szakirodalom és amelyet további olvasásra ajánlunk

Vecsenyi János „Vállalkozás – az ötlettől az újrakezdésig” (Aula; Bp.; 2003.)

Kurtán Lajos „Vállalkozás(élet)tan” (ELTE Eötvös Kiadó; Bp.; 2006.)

Kisfaludi András „Társasági jog” (Complex; Bp.; 2007.)

Chikán Attila „Vállalatgazdaságtan” (Aula Kiadó; Bp.; 2008.)

Papp Tekla (szerk.) „Társasági jog” (Lectum Kiadó; Szeged; 2011.)

Vékás Lajos (szerk.) „A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal” (Complex; Bp.; 2013.)

Végjegyzetek

---

¹ Ptk. 3:143. § (4) bek.; A szavazati arányra vonatkozóan lásd: PJD2018. 12.

² Ptk. 3:19. § (3) bek., tekintettel a Ptk. 3:18. §-ára.

³ Ptk. 3:276. § (1) bek.; A szavazati arány előírására vonatkozóan lásd: BDT2016. 3433.

⁴ Ptk. 3:152. § (1) bek.; BH2019. 53.

⁵ Ptk. 3:158. §; BDT2018. 3887. Lásd még speciális, anyagi jogi szabályokban foglalt megszűnési esetekre vonatkozóan: a koncessziós társaság megszűnése a Ktv. 26. §-a alapján.

**JELLEN TANANYAG A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEMEN KÉSZÜLT AZ
EURÓPAI UNIÓ TÁMOGATÁSÁVAL. PROJEKT AZONOSÍTÓ: EFOP-3.4.3-16-
2016-00014**

SZÉCHENYI 2020

HUNGARIAN
GOVERNMENT

European Union
European Social
Fund

INVESTING IN YOUR FUTURE